

השור — חייב לשלם.

פרשה שלישית נאמרה **בשוואל**, וכתוב בה, שאם נשבר או מת השור המושאל, חייב השואל לשלם, ואם שאל גם את הבעלים פטור מלשלם.

ומעתה יש לדון בדברי הברייתא: **בשלמא**, ברור הדבר שפרשה שלישית מדברת **בשוואל**, שהרי נאמר בה **במפורש** "וכי ישאל איש מעם רעהו, ונשבר או מת, בעליו אין עמו שלם ישלם".

אלא מה שאמרה הברייתא, שפרשה ראשונה בשומר חנם, ופרשה שניה בשומר שכר, מנין לה זאת, **איפוך אנא!** אולי זה הפוך?!

ומתרצינן: **ממתברא** שפרשה שניה עוסקת **בשומר שכר**, שכן כתוב בה שהשומר חייב **בגניבה ואבירה** בתשלומים, ובפרשה הראשונה כתוב שהשומר פטור בשבועה כשטוען שנגנבה. ומסתבר שהפרשה המחמירה יותר עוסקת בשומר שכר, שבו ראוי להחמיר יותר.

אך יש להקשות: **אדרבה**, יש לומר שפרשה ראשונה אמורה **בשומר שכר**, שכן יש בה גם חומרא, שאמנם פטור השומר מלשלם אם נגנב, אך מאידך, נאמר בה חומרא חדשה, שאם נשבע השומר לשקר, ובאו עדים שהוא עצמו גנבה, **משלם** השומר **תשלומי כפל ב"טוען טענת גנב"**,⁽¹⁴⁾ ואילו

בפרשה השניה כתוב שמשלם קרן, והוא לא בא לידי תשלומי כפל!

ומתרצינן: **אפילו הכי**, חמור הנאמר בפרשה שניה יותר מהנאמר בפרשה ראשונה, שכן **קרנא בלא שבועה, עדיפא מכפילא בשבועה!**

הקרן שחייב לשלם השומר, ואינו יכול לפטור עצמו על ידי שבועה, חמור הוא לשומר יותר מתשלומי כפל, שהם רק תוצאה מהשבועה שנשבע לשקר. לכן יש להעמיד את הפרשה השניה בשומר שכר.

וראיה לדבר: **תדע**, שתשלום קרן בלא אפשרות שבועה, חמור הוא מתשלומי כפל כשנשבע לשקר, **דהא, שואל כל הנאה שלו**, שהרי בחינם הוא עושה את מלאכתו בחפץ, ולמשאיל אין כל הנאה מכך, ולפיכך ראוי להחמיר בדינו יותר משומר שכר, ואף על פי כן, לעולם **אינו משלם אלא קרן**, והוא לא בא לידי כפל, ולא פטרה אותו התורה משלשם כשטוען טענת גניבה, עד שישלם כפל אם ישבע לשקר.

ומקשינן: וכי **השוואל, כל הנאה שלו**, ולכן ראוי להחמיר בו יותר משומר שכר, **והא בעיא מזונו**, הרי הבהמה זקוקה למזונות, והשוואל חייב במזונותיה, ונמצא שיש הנאה גם למשאיל שנפטר ממזונות!

ומתרצינן: יש אופן שכל ההנאה שלו, כגון **דקיימא**, [שנמצאת] הבהמה **באגם** ונזונת

ע"א ד"ה אש?ח)

כפל, הוא דוקא בטוען טענת גנב. אבל הטוען טענה אחרת ונפטר על ידה, ונמצא שהוא גנב — אין חייב כפל. לקמן בגמרא יבואר יותר דין זה.

14. דין התורה, ששומר שטוען טענת גנב, ונשבע על כך ובאו עדים שהוא גנבה — חייב